

Utdanningsmelding Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap (AHKR) 2010

I Generell omtale av studietilbudet ved AHKR.

AHKR har en programportefølje på bachelor- og masternivå innen de fire fagene arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap. I tillegg kommer de tilrettelagte bachelorprogrammene Antikke studium, Europastudium, Middelalderstudium og Midtaustenkunnskap som er vedtatt nedlagt, men som fremdeles har studenter. AHKR har også ansvaret for det tverrfakultære masterprogrammet Region og Regionalisering. Videre deltar instituttet i det fellesnordiske masterprogrammet Religious Roots of Europe og tilbyr en rekke emner innenfor dette programmet. Emnetilbudet ellers ved instituttet er omfattende og består både av ettfaglige og flerfaglige emner. Flere emner er delt tematisk for å sikre fleksibilitet og dynamikk i studiene. Det totale undervisningstilbudet kan følgelig variere noe fra semester til semester. Historie og religionsvitenskap tar opp studenter til ettårig praktisk-pedagogisk utdanning, og deltar dessuten som fag II i Integrert lektorutdanning. AHKR tilbyr også emner for etter- og videreutdanning, og har faglig ansvar for emner i regi av SEVU.

II Kvalitativ omtale av studie- og studentstatistikk.

III Generell kvalitativ presentasjon av resultat, planer, utfordringer og prioriteringer.

1. Ressurser og rekruttering

1.1 Ressurstilgang

AHKR har arbeidet målrettet for at undervisningen ikke skulle forringes i budsjettkuttåret 2010. I stedet for å tynges av situasjonen har historiefaget tvert imot brukt 2010 til gjennom systematiske faglige grep å få ned den veldig høye strykprosenten på HIS101 som i 2007-2009 lå på gjennomsnittlig 35. Faget har langt på vei lyktes i dette, og i 2010 var strykprosenten nede i 19. På sikt ønsker instituttet imidlertid i større grad å kunne tilby lærerstyrte kollokvier, noe dagens situasjon ikke har tillatt.

På AHKR er undervisningen i all hovedsak gjennomført av fast ansatte. Didaktikk- undervisningen i de to undervisningsfagene religion og historie har imidlertid vært preget av en vanskelig bemanningssituasjon. En av historiedidaktikerne har gått av ved aldersgrensen, hvilket har gjort det nødvendig å leie inn eksterne undervisningskrefter. På religionsvitenskap er ikke bemanningen tilpasset den økende etterspørselen etter religionsdidaktikk, og i tillegg har en opphopning av permisjoner og sykemeldinger satt undervisningstilbudet i en sårbar posisjon. Fra 2011 er bemanningen imidlertid økt med 20 prosent.

Også i 2010 har bronsealderstillingen på arkeologi stått ubesatt og ført til at en god del av undervisningen på 100-nivå har måttet overlates til hjelpelærere. Det er svært positivt at denne sentrale posten blir besatt 1. august 2011 og at stillingen i klassisk arkeologi også er lyst ut – dette er helt nødvendig for at arkeologifaget skal kunne driftes med dagens høye antall bachelor-, master- og doktorgradsstudenter.

1.2 Studentrekruttering

I 2010 hadde vi det første opptaket på disiplinbaserte bachelorprogram i arkeologi, historie, kulturvitenskap og religionsvitenskap. Søkertallene var gode – særlig på arkeologi (84 søkere på 30 plasser) og historie (145 på 88 plasser). Religionsvitenskap og kulturvitenskap hadde også flere søkere enn plasser (kulturvitenskap: 24 søkere på 20 plasser, religionsvitenskap: 35

søkere på 30 plasser). Vi tolker dette til at synliggjøringseffekten ved utlysning av disiplinbaserte program har hatt betydning.

På fag- og emnenivå viser tall fra 2010 at trenden med nedgang i studenttilstrømning til en del av AHKR's fag har snudd. Spesielt positivt er økningen i studenttallene på kulturvitenskap, som i de siste årene har hatt alvorlige rekrutteringsproblemer. Det ser ut til kulturvitenskaps revidering av en rekke 100-emner, samt den økte valgfriheten i bacheloroppgavemuligheter, har hatt en god effekt.

Det temabaserte tilbudet på historie og religionsvitenskap, der emneinnholdet varierer fra semester til semester, gir rom for å ta opp aktuelle problemstillinger og belyse disse på en vitenskapelig måte.

Religionsvitenskap har opplevd en markant økning i studenttallet på 200-nivå fra 2009 til 2010. Her antar vi at synliggjøringen av tematilbudet ved å opprette et eget emne for hvert tema har spilt en viktig rolle, i likhet med innføringen av en mentorordning for BA-studenter. Denne ordningen ble innført høsten 2010 og innebærer at hver nye bachelorstudent får tildelt en kontaktperson på faget. Fagmiljøet har også diskutert muligheten for å opprette et 100-emne som kan fange interessen til studenter som er opptatt av dagsaktuelle temaer.

Arkeologi ligger stabilt på høye tall på 100-nivå og delvis også på 200-nivå. På 300-nivå har faget opplevd økning i antall oppmeldte studenter i 2010 og er nå på linje med de solide tallene i 2007.

Historie er instituttets og fakultetets største fag med en betydelig studentmasse. Etter en økning på 100- og 200-nivå i 2009, er tallene for 2010 tilbake til slik de var i 2007/2008. Tilbakemeldinger viser en orientering i studentenes interesse mot europeisk og ikke-europeisk historie. Fagmiljøet er villig til å ta denne utfordringen, men det må ses i sammenheng med at undervisningen skal være forskningsbasert.

2.0 Arbeid med studiekvalitet

2.1 Akademisk redelighet

Spørsmål knyttet til forskningsetikk, tekstproduksjon og metode tas opp i egne emner ved flere av fagene både på bachelor- og masternivå. I tillegg arrangerte AHKR i vår- og høstsemesteret 2010 et todagers seminar i forskningsetikk for alle masterstudenter ved instituttet. Seminaret, som var ledet av instituttets forskningsetiske komité, var ikke obligatorisk, men fikk stor oppslutning begge gangene og vil fortsette fast hvert semester. UBs kurs i kildebruk er også lagt inn som et obligatorisk krav i enkelte av instituttets emner.

2.2 Studentaktiv forskning

Professor Christopher Henshilwoods ERC-prosjekt *Tracysymbols* har knyttet til seg fire masterstudenter ved arkeologi som får delta i utgravninger i Sør-Afrika. For disse studentene vil dette arbeidet fra 2011 kunne utgjøre en del av kursdelen i mastergraden, i tillegg til å fungere som feltarbeid i forbindelse med masteroppgaven.

2.3 Tiltak for å få ned høy frafalls- og strykprosent

De store innføringsemnene i historie, HIS101 og HIS102 har lenge slitt med en høy strykprosent. På HIS102 har man imidlertid fått til en nedgang fra 27 til 16 prosent stryk i

perioden 2007-2009. HIS101 har imidlertid hatt høye stryktall også i denne perioden (gjennomsnittlig 35 prosent i 2007-2009). Det er svært positivt at tallene for 2010 viser at man på HIS101 har klart å få tallet ned i 19 prosent, samtidig som HIS102 fortsetter den gode trenden og nå er nede i en strykprosent på 11. Tiltakene for å begrense strykandelen har konkret vært å redusere antallet forelesere, samt gjennom undervisningen og Mi side forberede studentene på eksamen ved å tydeliggjøre krav til kunnskap og krav til analyse.

Det har også vært mye stryk på RELV103 og RELV202 (henholdsvis 24 og 34 prosent). Strykprosenten på RELV103 kan ha sammenheng med mangel på obligatoriske aktiviteter, noe som kan føre til at emnet nedprioriteres av studentene. Emnet har også et høyt krav til empirisk kunnskap på et område som er nytt for de fleste studentene. Et tiltak for å forbedre situasjon kan være å introdusere en kort obligatorisk oppgave, som vil få studentene til å lese tidligere i semesteret og som vil gi dem en viss skrivetrening. RELV202 endrer normalt tema hvert semester. Våren 2010 var det svært mange oppmeldte til egyptologi-temaet, som gjerne opplevdes mer arbeidskrevende enn forventet, særlig språkdelen av temaet (egyptisk/hieroglyfer).

2.4 Tverrfakultære og internasjonale samarbeid

Det andre kullet med studenter på det tverrfakultære masterprogrammet Region og regionalisering ble uteksaminert i 2010. Programmet er fornøyd med gjennomføringen. Samarbeidsavtalene med de andre fakultetene som deltar i programmet vil bli fornyet og oppdaterte i begynnelsen av 2011.

Programmets administrativt ansatte ble syk i juni 2009, og sluttet kort tid etterpå. Fakultetet videreførte da ikke finansieringen av denne stillingen, og den øvrige administrasjonen ved AHKR måtte ta over de administrative oppgavene tilknyttet programmet fra høsten 2009 til utpå høsten 2010. Fra 1. oktober 2010 ble stillingen igjen finansiert (30 prosent), og i perioden uten egen administrativt ansatt på programmet var behovet for dette tydelig - koordinering av flere involverte fakultet krever en solid administrasjon.

Religious Roots of Europe har tatt opp sitt andre kull studenter. Studentene på programmet er stort sett fornøyd med faginnholdet og med reisevirksomheten programmet legger opp til. Men både fakultetet, instituttet og studentene lider under mangelen på rutiner for denne typen fellesprogram. Programmets oppbygging og struktur er ikke klart definert og det mangler prosedyrer for utveksling av informasjon og karakterer mellom de ulike universitetene. Når det første kullet uteksamineres våren 2011, vil utfordringene rundt vitnemålsutstedelse melde seg for fullt. Administrative møtepunkter for de involverte universitetene ville kunne bedre denne situasjonen.

Fagene ved AHKR har i 2010 arbeidet målrettet med å utarbeide et mer oversiktlig og faglig fundert utvekslingsstilbud for studentene. Fagene har tatt for seg sine respektive utvekslingsavtaler og valgt ut noen universitet som de vil videreutvikle og utvide samarbeidet med (blant annet gjennom økt lærerutveksling). Det vil også bli opprettet nye samarbeidsavtaler som følge av denne gjennomgangen. Instituttets øvrige avtaler vil bestå, og studentenes valgfrihet vil være like stor som før både blant instituttets og fakultetets generelle avtaler. Men når det gis visshet om at fagtilbudet ved disse utvalgte universitetene kan fungere som erstatning for eller støtte oppunder deler av graden, vil denne ordningen skape gode utvekslingsmuligheter også for studenter som foretrekker ferdigpreparerte utvekslingsopphold, og slik forhåpentlig øke andelen AHKR-studenter som reiser ut.

Arkeologis avtaler med universitetet i Bordeaux (Erasmus) og Witwaterstrand i Johannesburg står i sammenheng med det tette forskningssamarbeidet mellom AHKR og disse institusjonene (blant annet med ERC-prosjektet, ledet av Christopher Henshilwood). Arkeologi er også med i Nordplusnettverket Nordplus Pan Nordic and Baltic Archaeology network sammen med 20 andre nordiske utdanningsinstitusjoner.

Historie har svært mange utvekslingsavtaler knyttet til faget, og det er visse uklarheter rundt tilhørigheten for noen av dem, siden språkstudenter også velger å studere historie når de reiser ut. I forbindelse med arbeidet med å anbefale avtaler for studentene, har fagmiljøet imidlertid gått systematisk gjennom avtaleporteføljen i 2010 for å redusere antall avtaler og fokusere mer på kvalitet og relevans for avtalene som gjenstår.

Kulturvitenskap deltar i et utvekslingsprogram for lærere og studenter i regi av Nordplus. Avtalen administreres fra Åbo Akademi, og deltakeruniversiteter/-høyskoler er Göteborg, Lund, Stockholm, Uppsala, Umeå, Gotland, Åbo, Reykjavik, Oslo. I 2010 har tre gjesteforelesere undervist gjennom dette programmet. Studentmobiliteten er ikke god nok på denne avtalen, noe som vil kunne bedres dersom den gjøres bedre kjent. Dessuten deltar to ansatte fra kulturvitenskap jevnlig i PhD-undervisning ved Universitetet i Zagreb.

I tillegg til å ha fått øremerket flere Erasmusavtaler innen Humanities, er religionsvitenskap også inne i et Nordplus-program, som involverer universitetene i Bergen, Helsingfors, København, Umeå, Uppsala og Aarhus. Religionsvitenskap er videre som nevnt partner i det nordiske masterprogrammet Religious Roots of Europe (RRE).

AHKRs undervisningstilbud på engelsk ekspanderer. Arkeologi tilbyr emnet ARK305 Archaeological Methods. Historie har tre faste tilbud: EUR103 - Europe after 1945: Resources, Demography, Economy, HIS111 - History of the United States og SAS13 - Norwegian Culture and History - Scandinavian Area Studies (et samarbeid mellom historie og kulturvitenskap). Enkelte semestre tilbys i tillegg temaer på engelsk innenfor fordypningsemnene i historie. Kulturvitenskap er i tillegg til SAS13 også involvert i SAS14, som er et samarbeid mellom kulturvitenskap, kunsthistorie og teatervitenskap. Religionsvitenskap gir undervisning på engelsk i RELV208 - Sami Religion. Faget har i løpet av 2010 utviklet flere engelskspråklige emner som vil undervises i 2011: RELV228 Religion and politics I, RELV229 Religion and politics II, RELV310 Assisted reading I og RELV311 Assisted reading II. De to sistnevnte er spesielt tiltenkt innkommende utvekslingsstudenter og kan tilpasses den enkelte students faglige behov. De kan også tilbys på andre språk enn engelsk avhengig av ressurser ved instituttet.

Instituttets arkeologer viderefører det gode samarbeidet med naturvitenskapelige miljøer, og dette er nå styrket gjennom at Christopher Henshilwoods ERC-prosjekt *Tracsymbols* er knyttet til instituttet. Faget har i 2010 tatt opp to nye kvotestudenter fra Afrika under professor Randi Hålands veiledning.

Til tross for den positive utviklingen i 2010, vil en videre utfordring for instituttet være å utvikle ytterligere engelskspråklige emner, særlig innenfor kulturvitenskap og arkeologi. I tillegg vil instituttet arbeide for å myke opp kravet til obligatoriske emner på masternivå, slik at utveksling også muliggjøres her.

2.5 Programsensor - hvordan følges programsensorrapporter opp

Arkeologi er i et avtalefestet programsensorforhold til og med vår 2013, kulturvitenskap til og med høst 2013. Historie får på plass programsensor i løpet av våren 2011, mens religionsvitenskap i 2010 avsluttet en vellykket programsensorperiode og arbeider med å inngå en ny avtale. Midtøstenprogrammet har programsensor til våren 2012.

Programsensorene ved AHKR har kontraktsfestet at de skal levere rapporter om lag en gang i året. Når rapportene leveres, leses de av fagmiljøene og instituttledelsen og sendes også til fakultetet. Oppfølging av punkter i rapportene fører ofte til endring i emnebeskrivelser på faget. Fra 2011 har instituttet bestemt at programsensorrapporter skal tas opp som orienteringssaker i instituttets Utvalg for undervisning og internasjonalisering, slik at alle instituttets fagmiljøer gjøres kjent med innholdet i dem.

2.6 Utarbeidelse av læringsutbyttebeskrivelser i tråd med det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket

AHKR har utarbeidet læringsutbyttebeskrivelser for alle emner på bachelornivå og for en del på masternivå. Arbeidet med emnene på masternivå planlegges ferdigstilt i 2011. De disiplinbaserte bachelorprogrammene har alle læringsutbyttebeskrivelser, mens masterprogrammene får det i løpet av 2011.

2.7 Tilgang til relevant litteratur og undervisningsrom

Stort sett fungerer tildelte undervisningsrom godt. Imidlertid er tilgangen til Jekteviksbakken 31 (Juss 2) problematisk, da både faglærere og studenter må oppgradere nøkkelkort som fungerer i bygget. Der er også en del klager på Studentsenterets lokaler, som for eksempel dårlig luft og mangel på bord/stoler, samt at undervisningsrommene generelt er for små.

Det har for noen fag vært problemer med tilgang til litteratur, som for eksempel større forsinkelser, mangler og feil i kompendiene, samt at nyere bøker tidlig er blitt utsolgt fra forlag. Ofte er kommunikasjonen med forlagene for dårlig. På flere av kulturvitenskapsemnene klager studentene over å måtte lese svensk litteratur og foretrekker engelsk. Men den svenske faglitteraturen er svært sentral i kulturvitenskap og det er vanskelig å sette opp en tilfredsstillende pensumliste uten denne.

2.8 Studentevalueringer

Historie evaluerer alle emner hvert år, mens de andre tre fagene evaluerer utvalgte emner. Evalueringene blir som oftest gjennomført på siste forelesing. På forelesningene treffes imidlertid sannsynligvis kun de ivrigste studentene, men det er gjerne også disse som har fulgt undervisningen og er de beste til å evaluere den.

Evalueringresultatene innlemmes i den obligatoriske emnerapporten som emneansvarlig skriver etter hver undervisningsperiode. Historie har også rutine for å utarbeide en samlet analyse av alle evalueringresultat på faget. Evalueringene er et viktig grunnlag for en kontinuerlig vurdering og forbedring av undervisningstilbudet.

2.9 Ekskursjoner

Gjennomføringen av ekskursjoner ble vanskeliggjort på grunn av budsjettsituasjonen. Det ble imidlertid tildelt 43.000 kroner til ekskursjoner, til henholdsvis historie (Syria), midtøstenkunnskap (Syria), arkeologi (Lygra), arkeologi (Polen) og kulturvitenskap (Oslo).

3.0 Resultater

3.1 Strykprosent og frafall

Frafallet på lavere grad som kommer frem av DBH-tallene er høyt på alle de tilrettelagte programmene. Dette er i imidlertid naturlig, siden mange har søkt overgang til de nye, disiplinbaserte programmene.

Samtidig rapporterer DBH om et stort frafall på masternivå – særlig på Region og regionalisering, historie, kultur- og religionsvitenskap. Instituttet får imidlertid ikke det høye frafallstallet til å stemme med den virkelige situasjonen på masterprogrammene, og konkluderer med at tallene også må omfatte studenter i permisjon. På masternivå har instituttet i 2010 opplevd en tendens til flere søknader om et femte semester, men ikke at studenter faller fra i nevneverdig grad.

Når det gjelder stryk ved AHKR, har vi allerede omtalt HIS101 som i 2010 fortsatt hadde en nokså høy strykandel (19 prosent). Også HIS115 hadde en del stryk (20 prosent). Samtlige emner på historie lavere grad hadde i 2010 kandidater som ble vurdert til karakteren F, med ett unntak det er verdt å merke seg: Det relativt store emnet HIM201 hadde ingen F-kandidater i 2010.

Arkeologi hadde i 2010 relativt lite stryk, og tre emner på lavere grad var uten F-kandidater – det største var ARK202. ARK-emnet med mest stryk var ARK102 med 16 prosent. Kulturvitenskap opplevde også lite stryk, høyest var andelen på KUVI101-A (14 prosent). Kulturvitenskap hadde flere laveregradsemner der ingen ble vurdert til F – også emner på 100-nivå som KUVI105 og KUVI107. Religionsvitenskap opplevde stryk på alle emner på 100-nivå i 2010. Flere store emner på 200-nivå var imidlertid uten F-kandidater, for eksempel RELV202 og RELV202SEM.

Emner der ingen ble vurdert til karakteren F bør også undersøkes av programsensor, blant annet for å se karakterbruken i sammenheng med bruk av ekstern sensor på eksamen. Bruken av obligatoriske oppgaver, veiledninger og obligatorisk oppmøte kan imidlertid forklare at potensielle F-kandidater lukes ut før de kommer til eksamen. Dette er i så fall en positiv og tilsiktet effekt.

På masternivå var det i 2010 svært lite stryk, noe som er helt naturlig for studier på dette nivået.

3.2 Karakterfordeling

Andelen som får A er høy på masterprogrammene i historie (17 prosent), kulturvitenskap (21 prosent) og religionsvitenskap (26 prosent). Dette er tall for alle emner, ikke bare masteroppgaven. Andelen er lavere på arkeologi, men både arkeologi og kulturvitenskap har en del emner på master med karakterskalaen bestått/ikke bestått, noe som gjør dette bildet noe uklart.

Tabellen under viser karakterfordelingen på masteroppgavene (350-emnene) ved AHKR i 2010.

Emne (antall kand. i parentes)	A (%)	B (%)	C (%)	D (%)	E (%)
ARK350 (10)	10	20	70	0	0
HIS350 (31)	16	37	34	13	0
KUVI350 (5)	20	20	40	20	0
RELV350 (10)	40	40	20	0	0
REG350AHKR (2)	0	50	50	0	0

Avsluttende eksamen på masterprogrammene har en relativt høy snittkarakter. I perioden 2007-2010 ligger arkeologi, historie og religionsvitenskap på et gjennomsnitt på B, kulturvitenskap på C. UHR har tatt opp bruken av Gauss-kurven også på disse emnene. Instituttet anser i utgangspunktet en slik praksis som lite hensiktsmessig, blant annet fordi antallet kandidater på noen av disse emnene er for lav. Det lave antallet kandidater på disse emnene gjør at tabellen over i seg selv ikke kan anses som et fornuftig utgangspunkt for videre arbeid med karaktersetting. Instituttet vil imidlertid utvide denne statistikken til hele perioden fra 2007 -2010 og diskutere karakterbruken på 350-emnene videre med alle fagmiljø ved AHKR.

Vi ser imidlertid at klagefrekvensen på 350-emnene er økende. I 2010 mottok alle fire fag klager på bedømmelsen av masteroppgavene – til sammen ni klager, hvorav tre førte til endring av karakter til søkers gunst. Til sammenligning mottok instituttet mellom én og tre klager årlig i perioden 2007-2009, og i løpet av hele perioden var det bare to som fikk bedret karakteren som følge av klagen. Årsaken til økningen i antall klager på 350-emnene er ikke klar, men det kan delvis skyldes at veileder for masteroppgaven ikke lenger er medlem i kommisjonen.

Den økte tendensen for klage på karakteren viser seg i enda større grad på lavere nivå: AHKR mottok ca 45 klager per år i perioden 2007-2009, mens antallet var 69 i 2010. Årsaken til dette antas å ligge i skoleverket der elevene i økende grad er vant til å klage og argumentere for sine prestasjoner. Medieomtale av studenter som har gått fra D til B etter en klage kan også være en sannsynlig årsak til at flere velger å klage. Arbeidet med klager og de forutgående karakterbegrunnelsene utgjør etter hvert en betydelig del av eksamensarbeidet ved instituttet, noe som krever ressurser.

På lavere grad så karakterene for 2010 ut til å fordele seg ganske jevnt, men noen emner merket seg ut. Noen emner hadde så få kandidater at karakterfordelingen ikke kan tas med i vurderingen av instituttets generelle karaktersetting – emner med under seks kandidater er

derfor ikke regnet med i følgende oppsummering.

På arkeologi hadde emnene ARK204 og ARK250 som høyest andel A (11 prosent). Dette er lavt sammenlignet med instituttet som helhet: På historie utmerket HIS250 (veiledet bacheloroppgave) seg med en høy andel A (29 prosent). På kulturvitenskap hadde KUVI101, KUVI104, KUVI105, KUVI106, KUVI202, KUVI204 alle en A-andel på over 19 prosent – høyest var KUVI202 og KUVI204 med 30 prosent A. Religionsvitenskap hadde 19 prosent A på RELV105 og RELV207. Ellers hadde programmemnet MKU250 en høy A-andel på 33 prosent.

Programsensorene ved instituttet bør gjennomgå karakterbruken på emner med en A-andel over 20 prosent.

3.3 Gjennomføring på mastergrad

I 2009 uteksaminerte AHKR 81 masterstudenter fordelt på instituttets fem masterprogram (for Region og regionalisering er bare de med veiledning ved AHKR regnet med). I 2010 hadde antallet sunket til 58, noe som ga en nedgang på nesten 30 prosent. Nærmere gjennomgang av tallene viser imidlertid at nedgangen speiler antallet studenter som begynte på masterprogrammene våren i 2008 i forhold til i 2007 – en reduksjon som delvis skyldes at det tas opp historiestudenter på mastersamarbeidet med HiB kun annethvert år. Det er også positivt å se at antallet som fullfører på normert tid ligger rimelig høyt og stabilt på rundt 70 prosent (70 prosent i 2009 og 74 prosent i 2010). Masterseminarene ser ut til å ha en positiv innvirkning på antallet oppgaver innlevert på normert tid.

4.0 Programportefølje

De tilrettelagte studieprogrammene ved AHKR er vedtatt nedlagt, sammen med de aller fleste slike program ved HF. Middelalderstudier hadde siste opptak høsten 2009, mens Antikke studier, Midtøstenstudier og Europastudier hadde siste opptak høsten 2010. Det samfunnsvitenskapelige fakultetet har opprettet et nytt bachelorprogram i Europastudier med første opptak høsten 2011) der de tidligere programmemner EUR101 (samarbeid historie og sammenliknende politikk) og EUR103 (historie) videreføres og historie inngår som en av to spesialiseringmuligheter.

Selv om de tilrettelagte programmene legges ned, er det AHKR's intensjon langt på vei å videreføre en del emner som ble utviklet for programmene. Dette fordi de også har tiltrukket seg mange studenter fra fagene (utenfor de tilrettelagte programmene). Det har vært diskutert flere måter å organisere programmemnens plassering og betydning i de disiplinbaserte programmene på, og emnepakker og studieretning har vært oppe som mulige løsninger. Instituttets tilbud er altså ikke vesentlig forringet av programnedleggelsene, og i påvente av en eventuell opprettelse av et formelt pakketilbud innen programområdene, vil en i første rekke sørge for god informasjon på egne nettsider i forkant av søknadsfristen våren 2011, særlig om det godt utviklede tilbudet innen Midtøstenkunnskap.

4.1. Masterprogrammet Region og regionalisering

Programmet vil fra høsten 2011 gjennomgå forandringer: Det vil innføres et nytt programemne og programstyret vil fjerne muligheten for å ta 30-stp masteroppgave da dette ikke har vekket interesse blant studentene. Det nye programmemnet opprettes ved AHKR som følge av endring i tilbudet ved geografi. Det er positivt at programmet på denne måten får en

tydeligere AHKR-forankring, men årsaken til at emnet måtte opprettes er uheldig. I lys av at dette skal være et flerfaglig og flerfakultært program er det beklagelig at geografi ikke har prioritert å ta programstyret med på høring i forbindelse med omleggingen av emnetilbudet.

Synliggjøring av masterprogrammet Region og regionalisering er en utfordring, siden det faller litt utenfor de deltakende instituttens ordinære programtilbud. AHKR vil derfor i 2011 fokusere på publisitet rundt programmet i form av nyhetssaker, presentasjoner og programmets kontakt med omverden. AHKR ser programmet som et viktig redskap for UiBs samfunnskontakt.

4.2. Årsstudium

AHKR tilbyr årsstudium i historie og religionsvitenskap som består av 100-nivået i fagenes BA-program. Begge er store undervisningsfag som er obligatoriske i grunn- og videregående skole, og tilbudet rettes derfor først og fremst mot lærere som vil etterutdanne seg innen disse fagene eller personer med en ferdig grad som ønsker å kvalifisere seg til PPU-opptak. Begge årsstudiene har høye søknadstall – for høye i forhold til den målgruppen studiene egentlig er ment for – noe som gir uforholdsmessig høyt karakterkrav for opptak. Vi ser også at begge årsstudiene rekrutterer studenter til bachelorprogrammene. Dette er selvfølgelig positivt, men viser at årsstudiene bør presenteres på en annen måte for å oppfylle sitt egentlige mål.

4.3. PPU og Integrert lektorutdanning

Historie og religionsvitenskap er store PPU-fag og viktige fag II i Integrert lektorutdanning (IL). Etter store oppstartsproblemer og modellbytter på IL ser vi nå at tilbudet fungerer relativt bra både faglig og administrativt. Det krever imidlertid mye ressurser for relativt få studenter. De knappe didaktikkressursene ved instituttet har i 2010 vært en ekstra utfordring og førte blant annet til at opptaket på religionsvitenskap måtte begrenses. Dette fikk følger for PPU-søkere med religionsvitenskap som ett av søkerfagene, og også for andre PPU-fag som mistet studenter på grunn av dette. Vi anser imidlertid utdanning av dyktige lærere innen historie/samfunnsfag og RLE/Religion og etikk som en viktig oppgave, og jobber for å kunne styrke tilbudet vårt i tiden som kommer – for eksempel i form av ytterligere én full stilling i religionsdidaktikk.

Historie slo i 2010 sammen undervisningen på HIDID112 (IL) og DIDAHIS2 (PPU) for å begrense ressursbruken. Emnene har ulikt omfang og ulik vurderingsform, men opplegget fungerte selv om det bør på visse utfordringer.

4.4. Etter- og videreutdanning

AHKR er involvert i flere etter- og videreutdanningskurs i regi av SEVU. Historie tilbyr kurs i arbeidslivsstudier. Kulturvitenskap er faglig ansvarlig for kurs i matkultur (MAKU). Det synes å være behov for et mer omfattende og systematisk etterutdanningstilbud til religionslærere, noe som kan ha sammenheng med spesielle utfordringer i de nye fagene RLE og Religion og etikk. Fagene er også involvert i Faglig-pedagogisk dag.

5.0. Instituttets samlede vurdering

Instituttets emneportefølje er tilpasset ressursene, og det har ikke vært store problemer på utdanningssiden i 2010, med unntak av situasjonen på arkeologifaget der det i 2011 skjer to

ansettelser, og i historie- og religionsdidaktikk der det i 2011 er tilsatt en historiedidaktiker (1.1.2011) og en førsteamanuensis II i religionsdidaktikk.

Rekrutteringssituasjonen har bedret seg, spesielt på lavere grad. En ser dette i sammenheng med den synliggjøring av fagene som disiplinbaserte bachelorgrader har ført med seg, men også som en konsekvens av omleggingen av emnestrukturen på noen fag.

Internasjonaliseringsarbeidet er kommet videre, og fagmiljøene er blitt sterkere involvert. Instituttets fagmiljøer har kontroll med eksisterende utvekslingsavtaler og har påbegynt arbeidet med klare anbefalinger om utenlandske studiesteder.

Til tross for en vanskelig økonomisk situasjon ved Det humanistiske fakultet i året som har gått, har AHKR unngått kutt i undervisningstilbudet i 2010. Instituttet er tilfreds med at økonomiske begrensninger ikke har gått ut over studiekvaliteten, og at den faktisk også er bedret på noen felt. AHKR opplever at de ansatte er levende engasjerte i instituttets undervisningstilbud, og kan i oppsummeringen av 2010 se tilbake på et år med god studentrekruttering og gode resultater.